

Պատկերացրու աշխարհը, որում մարդկության ողջ գիտելիքները ազատ հասանելի են յուրաքանչյուրին

Զիմմի Ուոլես

Բարի գալուստ
Վիքիպեդիա

Վիքիպեդիան ամենամեծ հանրագիտարանն է աշխարհում:
Այն ստեղծվում և պահպանվում է աշխարհով մեկ ավելի քան
1,4 միլիոն մասնակիցների կողմից: Ամեն ամիս Վիքիպեդիայից
օգտվում է 388 միլիոնից ավելի այցելու: Վիքիպեդիայում
հաշվվում է ավելի քան 20 միլիոն հոդված 260-ից ավելի
լեզուներով: Վիքիպեդիայից անվճար կարելի է օգտվել, այն
կարելի է ազատ փոփոխել: Վիքիպեդիան զերծ է գովազդային
կյուրթերից:

(2011թ դեկտեմբերի տվյալներ)

Ողջո՛ւյն: Իմ անունը Անի է:
Միշտ, երբ ինչ-որ բանի
մասին ավելին եմ ուզում
իմանալ, օգտվում եմ
Վիքիպեդիայից: Վերջերս
հետաքրքրվեցի, իսկ ո՞վ է
գրում հոդվածները: Ինչո՞ւ
են հոդվածները երբեմն
փոփոխվում: Ընթերցել եմ,
որ ամեն ոք կարող է
խմբագրել Վիքիպեդիան:
Ե՞ս էլ: Ինչպե՞ս:

«Բարի գալուստ Վիքիպեդիա»-ն
ընթերցելուց հետո դու կիմանաս.

- » Ինչպե՞ս է գործում Վիքիպեդիան
- » Ինչպե՞ս կարող ես գրանցվել
Վիքիպեդիայում
- » Ինչպիսի՞ն է Վիքիպեդիայի մասնակցի
ինտերֆեյսը
- » Վիքիպեդիայում ներդրումներ
կատարելու տարբեր եղանակներ
- » Ինչպե՞ս համագործակցել մյուս
մասնակիցների հետ՝ օգտվելով
քննարկման էջերից
- » Ինչպե՞ս է ստեղծվում և զարգանում
հոդվածը
- » Որո՞նք են հոդվածի որակի
չափանիշները

Ինչպե՞ս է Վիքիպեդիան գործում

Վիքիպեդիայում ամեն ինչ գրված է քեզ նման մարդկանց կողմից: Այլապես այն չէր կարող դառնալ աշխարհի ամենամեծ առցանց հանրագիտարանը: Վիքիպեդիայում օրական մոտ 12.000 հոդված է ստեղծվում (30-ը հայերեն) և ամեն ամիս 4 միլիոնից ավելի խմբագրում է կատարվում:

(2011թ.դեկտեմբերի տվյալներ)

Շատ մասնակիցների («Վիքիպեդիացիների») ոգեշնչում է յուրաքանչյուր մարդու անվճար գիտելիքներ ընծեռելու գաղափարը: Դա է պատճառը, որ նրանք ինքնակամ ժամանակ են հատկացնում պահպանելու և զարգացնելու Վիքիպեդիայի հոդվածների որակը, ինչպես նաև օգնելու նոր մասնակիցներին: Յուրաքանչյուրին թույլատրելով օգտվել, խմբագրել ու փոփոխել, Վիքիպեդիան գիտելիքների փոխանակման աննախադեպ հնարավորություններ է ստեղծում:

Բայց ո՞վ է որոշում՝ ի՞նչը հայտնվի Վիքիպեդիայում: Ինչ-որ գլխավոր խմբագի՞ր:

Վիքիպեդիացիները այնքան նոր հոդվածներ են ստեղծում և եղած հոդվածներն այնքան հաճախ են խմբագրում, որ համարյա անհնար է այնպիսի մեծ խումբ ունենալ, որը կարողանա վերանայել և գնահատել հանրագիտարանում կատարված ամեն մի փոփոխություն: Վիքիպեդիան ստեղծվում և վերահսկվում է իր իսկ ընթերցողների կողմից:

Վիքիպեդիայի բարելավմանը մասնակցող մարդկանց մեծ մասն այն համարում է ժամանց և հաճելի զբաղմունք: Թեև սոցիալական ասպեկտը աշխատում է ժամանցի ուղղության վրա, սակայն ակտիվ մասնակիցներին առաջ է մղում ազատ գիտելիքներն աշխարհով մեկ տարածելու ձգտումը:

Անվճար բովանդակությունն աշխարհով մեկ յուրաքանչյուրին հասանելի դարձնելը ինձ համար մեծ նշանակություն ունի: Ինձ ավելի մանրամասն պատմիր: Որտեղի՞ց կարող եմ սկսել:

Փորձիր.

Ո՞վ կարող է խմբագրել Վիքիպեդիայում առկա հոդվածները: Ընտրի՛ր ճիշտ պատասխանը:

- Միայն փորձառու խմբագիրները
- Վիքիպեդիայի գլխավոր խմբագիրը
- Ամեն ոք, ում ինտերնետը հասանելի է

Այս հարցի և մյուս վիկտորինաների պատասխանները կգտնես այս տեղեկատվական ուղեցույցի վերջում:

Ստեղծել մասնակցային հաշիվ

Մասնակցային հաշիվ ստեղծելը Վիքիպեդիայում ներդրումներ կատարելու առաջին քայլն է: Մասնակցային հաշիվը թույլ է տալիս ստեղծել նոր հոդվածներ (էջեր), պատկերներ բեռնել և անվանափոխել առկա էջերը: Բացի այդ, հասանելի են դառնում հատուկ գործիքներ, ինչպես, օրինակ, Իմ հսկացանկը: Հսկացանկը թույլ է տալիս հետևել թո կողմից խմբագրված հոդվածներին և առանձնացնել թե՞ հետաքրքրող այլ էջեր:

Մասնակցային հաշիվ ունենալն օգնում է շփվել մյուս մասնակիցների հետ, ովքեր նույն հոդվածներն են խմբագրում և օգնում թե՞ դառնալ համայնքի վստահելի անդամ: Վիքիպեդիային ընտելանալուց հետո դու կբացահայտես, որ շատ խնդիրներ կան քննարկելու և որ դու ևս կարող ես օգնել այլ մասնակիցների:

Խմբագրումներ անել կարելի է նաև առանց մասնակցային հաշիվ ունենալու: Այդ դեպքում խմբագրումներն անանուն են և վերագրվում են թո կոմայուտերի IP հասցեին: Վիքիպեդիայի համայնքը հակված է չվստահել IP հասցեների խմբագրումներին, հատկապես, եթե դրանք դպրոցի կամ ձեռնարկության ցանցից են կատարվում, որտեղ չգրանցված օգտվողը կարող է խմբագրել շահից ելնելով: Օրինակ, երբ աշակերտը կամ ուսանողը խմբագրումներ է կատարում՝ գովասանքներ տեղադրելով իր դպրոցի կամ համալսարանի մասին:

Վիքիպեդիայի մասնակցային հաշիվ ստեղծելը հեշտ է և թեզանից անձնական տեղեկություններ չի պահանջում.

1. Սեղմիր «Ստեղծել/Գրանցվել» լինքի վրա էջի վերևի աջ անկյունում
2. Ընտրիր ծածկանուն
3. Ընտրիր գաղտնաբառ
4. Սեղմիր Ստեղծել մասնակցային հաշիվ կոճակի վրա:

Փորձի՛ր.

1. Ստեղծիր Վիքիպեդիայի **Մասնակցային հաշիվ**
2. Ստեղծիր թե՞ դուր եկած հոդվածներից թո հսկացանկը՝ հոդվածի էջի վերևի աստղի վրա սեղմելով: Ուսումնասիրի՛ր, ինչպես են հոդվածում կատարված փոփոխությունները գրանցվում թո հսկացանկում:

Արագ ստացվեց: Այժմ ես արդեն մասնակցային հաշիվ ունեմ և կարող եմ մասնակցել որակյալ հոդվածներ ստեղծելուն:

Վիքիպեդիա մասնակցի ինտերֆեյս (միջերես)

Վիքիպեդիա, Գլխավոր էջ:

Քննարկումը երևում է յուրաքանչյուր հոդվածի գլխավերևում: Քննարկումն այն տեղն է, որտեղ դու և այլ մասնակիցներ կազմում եք հոդվածի կառուցվածքը, քննարկում և համաձայնության գալիս հոդվածի բովանդակության վերաբերյալ և օգնություն խնդրում մեկը մյուսից:

Վերջին փոփոխությունները ցույց են տալիս Վիքիպեդիայի բոլոր հոդվածներում կատարված խմբագրումների ժամանակագրությունը: Սա բեզ հնարավորություն է տալիս դիտարկել հոդվածները գերծ պահելու համար սխալներից և վանդալիզմից:

Օգնությունը հնարավորություն է ընձեռում Վիքիպեդիայի աշխատանքը ավելի լավ պատկերացնել:

Վիքիպեդիան բաղկացած է ավելի քան 260 լեզուներից:

Մենայն էջը ներկայացնում է հիմնական տեղեկությունները: Այն օգնում է օգտագործելու կայքը և համաձայնության գալիս հոդվածի բովանդակության վերաբերյալ և օգնություն խնդրում մեկը մյուսից:

Վերջին փոփոխությունները ցույց են տալիս Վիքիպեդիայի բոլոր հոդվածներում կատարված խմբագրումների ժամանակագրությունը: Սա բեզ հնարավորություն է տալիս դիտարկել հոդվածները գերծ պահելու համար սխալներից և վանդալիզմից:

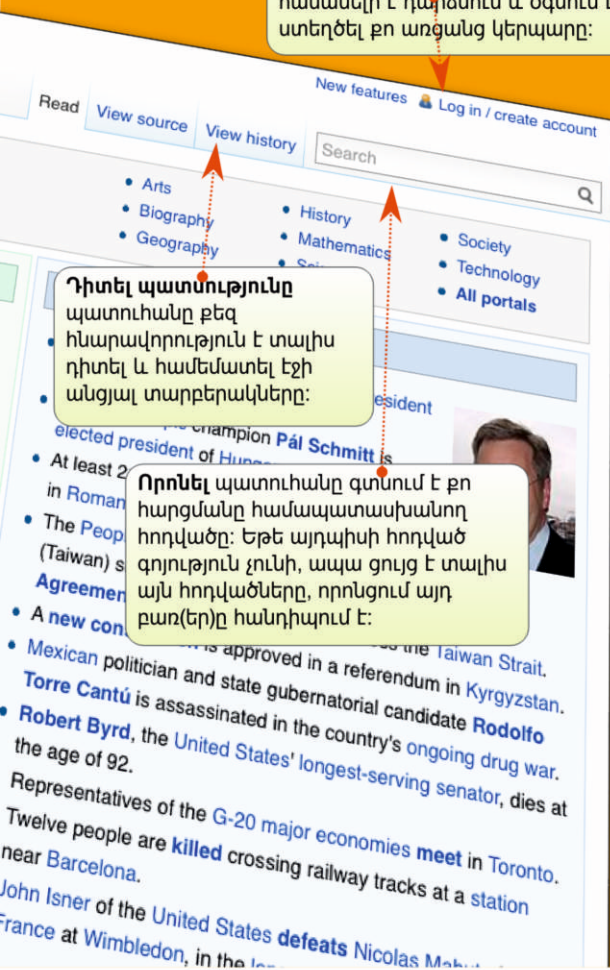
Օգնությունը հնարավորություն է ընձեռում Վիքիպեդիայի աշխատանքը ավելի լավ պատկերացնել:

Վիքիպեդիան բաղկացած է ավելի քան 260 լեզուներից:

Մենայն էջը ներկայացնում է հիմնական տեղեկությունները: Այն օգնում է օգտագործելու կայքը և համաձայնության գալիս հոդվածի բովանդակության վերաբերյալ և օգնություն խնդրում մեկը մյուսից:

Ո՞վ է գրել այս հոդվածը:
 Իսկապես լավն է:
 Համոզված չեմ, որ ես
 կարող եմ այսքան լավ
 հոդված գրել:

Վերևի աջ անկյան՝ **Ստեղծել մասնակցային հաշիվ** պատուհանը Վիքիպեդիայի բոլոր հնարավորությունները քեզ հասանելի է դարձնում և օգնում է ստեղծել քո առջանց կերպարը:

Դիտել պատմությունը
 պատուհանը քեզ
 հնարավորություն է տալիս
 դիտել և համեմատել էջի
 անցյալ տարբերակները:

Որոնել պատուհանը գտնում է քո
 հարցմանը համապատասխանող
 հոդվածը: Եթե այդպիսի հոդված
 գոյություն չունի, ապա ցույց է տալիս
 այն հոդվածները, որոնցում այդ
 բառ(եր)ը հանդիպում է:

1 Սեղմիր **Վերջին փոփոխություններ** պատուհանի վրա որևէ հոդվածի համար և ուսումնասիրիր էջը: Ուշադրություն դարձրու, թե ինչպես է յուրաքանչյուր խմբագրում գրանցված ժամանակացույցով և կցված կոնկրետ մասնակցին կամ IP հասցեին: Տես ինչպե՞ս են որոշ մասնակիցներ բացատրում իրենց ուղղումները: Խմբագրման բացատրությունը լավ պրակտիկա է, քանի որ այն օգնում է ուրիշներին հասկանալ քո խմբագրումը:

2 Անիի ընկեր Արան նոր է սկսել խմբագրել: Նա ուզում է ծանոթանալ Վիքիպեդիայի կանոնակարգերին և ուղեցույցերին: Որտե՞ղ կարող է օժանդակություն գտնել:

Ընտրիր ճիշտ պատասխանը

- Վերջին փոփոխություններ
- Օգնություն
- Փնտրել

Ինչպե՞ս կարող եմ մասնակցել

Գիտե՞ս, որ Վիբիպեդիայում մասնակցելու շատ տարբեր ձևեր կան: Գրելը բազմաթիվ գործողություններից մեկն է: Այստեղ բերված են մասնակցության ձևերից մի քանիսը և թե ի՞նչ են նրանք անում:

Վիբիթզուկ. չնչին խմբագրումներ է անում, օրինակ, ուղղագրական սխալներ: Կտտացնելով հոդվածի բննարկման էջի վրա՝ հեղինակներին հաղորդագրություններ թողնելով, առաջարկում է հոդվածների բարելավում:

Սրբագրող. բարելավում է հոդվածի բերականությունը և ուղղագրությունը:

Հետևող. դիտարկում է հոդվածները՝ կողմնակալ խմբագրումներն ուղղելու նպատակով: Նա հետևում է մասնակիցների կողմից անձնական, քաղաքական և փիլիսոփայական տեսանկյունից արված փոփոխություններին և ապահովում է հոդվածների փաստացի ճշգրտությունը:

Միջնորդ. հակասող տարբերակներով հոդվածներում հարթեցնում է բննարկումը, օգնում է վեճերը լուծել և մասնակցին վարքագծի վերաբերյալ խորհուրդներ է տալիս:

Ձևավորող. վիբի վերանշունից օգտվելով, կառուցվածք է տալիս կամ վիբիֆիկացնում է հոդվածները, այնպես որ նրանք ավելի ընթեռնելի են դառնում:

Հենց նոր Լահորի (քաղաք Պակիստանում) պատմական փաստի վերաբերյալ ես ուղղում արեցի և ի՞նչ, գուշակի՞ր: Իմ խմբագրումները կենդանացան հենց որ էջը հիշեցի: Հոյակա՛պ է:

Պատկերագրող. պատկերներ, լուսանկարներ, քարտեզներ և հոդվածին վերաբերող այլ արտահայտչամիջոցներ է ներբեռնում:

Հեղինակ. հոդվածներին տեղեկություններ է ավելացնում գրքերից, վերկայքերից, թերթերից և այլ հուսալի աղբյուրներից: Հեղինակը նաև կարող է սկսում:

Մասնակցի էջ և իմ քննարկման էջ

Հազարավոր մասնակիցներ կան, ովքեր ամեն օր խմբագրում են Վիքիպեդիան: Որոշ խմբագրումներ ստուգելի չեն կամ արվել են բարելավման հեռանկարով: Դա է պատճառը, որ որոշ վիքիպեդիացիներ մշտապես դիտանցում են բոլոր խմբագրումները՝ օգտվելով (ծախ վահանակի մասնակցել պատուհանի տակ գտնվող) Վերջին փոփոխություններից: Այս հատկությունը հնարավորություն է ընձեռում հսկել Վիքիպեդիայի կոնկրետ լեզվի տարբերակում կատարված բոլոր փոփոխությունները: Զանի որ որոշ վիքիպեդիացիներ դիտանցում են ահռելի քանակությամբ խմբագրումներ, նրանք կարող են երբեմն ջնջել խմբագրումը, որը ճիշտ է, բայց լավ չի գրված: Դրանից խուսափելու համար կարևոր է, որ դու գրես հավաստի տեղեկատվություն և վստահելի աղբյուրների վրա հղում կատարես:

Մասնակցի էջում ավելացրու տեղեկատվություն քո և քո հետաքրքրությունների մասին: Մասնակցային էջ ունենալը, վստահություն ստեղծելու և քո խմբագրումներին հավաստիություն ընձեռելու լավագույն ճանապարհն է: Յուրաքանչյուր մասնակցային հաշիվ ունի իր Մասնակցի էջը և Մասնակցի քննարկման էջը:

Ի՞նչ պատահեց:
Հոդվածում կատարած իմ խմբագրումը կորավ: Ի՞նչ որ մեկը այն հեռացրեց:
Ի՞նչու:

Փորձի՛ր.

Անին սիրում է լուսանկարել իր այցելած վայրերը: Եթե նա իր լուսանկարները բեռնում է Վիքիպեդիա, ապա նա՝

- պատկերազարդող է
- հեղինակ է
- միջնորդ է
- ձևավորող է

Քո Մասնակցային էջում կարող ես գրել քո հետաքրքրությունների և գիտելիքների մասին: Շատ մասնակիցներ նշում են նաև, թե ինչ լեզուների են տիրապետում, ինչ նախասիրություններ ունեն և երբվանից են ներդրումներ կատարում: Որոշ մասնակիցներ նշում են իրենց իրական անունը և այլ անձնական տվյալներ, մյուսները նախընտրում են դա չանել:

Իմ քննարկումները այն էջն է, որտեղ այլ մասնակիցներ կարող են քեզ հաղորդագրություններ թողնել, իսկ դու կարող ես պատասխանել: Շատ մասնակիցներ Բարի գալուստ հաղորդագրություն են թողնում նորեկներին: Ուրիշները կարող են այդ տեղն օգտագործել գրույց սկսելու, քեզ ճանաչելու կամ քո խմբագրումները ավելի լավ հասկանալու համար:

Յուրաքանչյուր հոդված ևս ունի քննարկման էջ: Այս էջը վիքիպեդիացիների կողմից օգտագործվում է համագործակցելու, հոդվածի բովանդակությունը քննարկելու և տարածաշուկայում ներդրումները հարթելու համար:

Փորձի՛ր.

Սեղմիր քո ծածկանվան վրա, ապա **խմբագրել**, որպեսզի խմբագրես քո մասնակցային էջը:

Փորձարկիր խմբագրման վահանակի գործիքները:

(թավ)

(շեղ)

(հղում)

Սեղմիր **ընդլայնված** լինքի վրա վրա՝ վիքի-ձևավորման գործիքները տեսնելու համար:

Վիկի-ձևավորման՝ արագ տեղեկատուն հասանելի է այս ուղեցույցի վերջում:

ուրիշ հոդված առաջարկել, կարող է օգտվել հոդվածների քննարկման էջից: Հոդվածի քննարկման էջը հարմար է նաև հոդվածի զարգացման նպատակով օգնություն խնդրելու համար:

Հիշի՛ր, ընդհանուր խնդիրները և նոր առաջարկները Վիքիպեդիայի համայնքը քննարկում է «խորհրդարան» էջում:

Օհ, ինչ որ մեկը գրառում է թողել իմ էջում: Նա ասում է, որ իմ խմբագրումը հետ է շրջվել, որովհետև աղբյուրներ չեն նշել: Տեղեկությունները քաղել էի կառավարության կայքից, ուստի նորից կխմբագրեմ՝ այս անգամ աղբյուրը կնշեմ ծանոթագրության տեսքով:

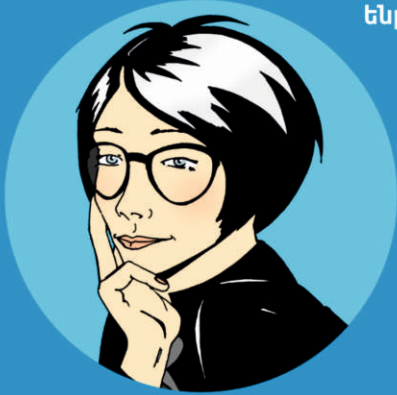
Հողվածի կյանքը

Չնայած Վիքիպեդիայի հողվածները պետք է լինեն մանրամասն և լավ գրված, ոչ ոք չի ակնկալում, որ մի մոտեցմամբ համալիր, համապարփակ հողված կգրվի: Սովորաբար հողվածները սկսվում են փոքրից և լայն համագործակցության միջոցով հասունանում են, հաճախ հետևյալ շաբլոնի նման:

▶ Ամենահաջող հողվածները սկսվում են փոքրից և բաղկացած են թեմայի սեղմագրից (ամփոփագիր), թեմայի կարևորության նշումից («առաջինը...», «ամենամեծը...», «...ի մայրաքաղաքը» և այլն) և Վիքիպեդիայից դուրս աղբյուրից, որը հաստատում է թեմայի առկայությունը և կարևորությունը (հավաստի աղբյուր կամ կայք): Այս սկզբնական հողվածը կոչվում է կոճղ: Եթե երեք բաղադրիչներից մեկը բացակայում է, համայնքը կարող է համարել, որ թեման կարևոր չէ և հողվածը ջնջել:

▶ Զանի որ այլ մասնակիցներ հողվածին ավելացնում են տեքստ և պատկերներ, այն թեմատիկ սղագրությունից վերածվում է ավելի մանրամասն հողվածի, որը վերածում է բազմաբնույթ՝ պատմական (օրինակ, «1923-ին, Նոր փաստեր...») կամ գլոբալ (օրինակ, «Եվրոպայում, սա դիտարկվում էր ինչպես...») և այլն, նկարագրի: Առավել ակտիվ մասնակիցները իրենց հողվածները կարող են առաջարկել Վիքիպեդիայի փորձագետների գնահատմանը: Գնահատման գործընթացը ենթադրում է հողվածի մակարդակի մանրակրկիտ ուսումնասիրություն մեծ թվով վիքիպեդիացիների կողմից: Գործընթացը կիրառվում է ծավալուն խմբագրում անցած հողվածների նկատմամբ: Դիտարկման ընթացքը ենթադրում է բացատրությունների, հարցերի և առաջարկների տարափ փորձագետների կողմից: Հետադարձ կապի միջոցով հողված գրողները կառուցում են զարգացման ռազմավարություն՝ օգտագործելով հողվածի քննարկման էջը:

> Ի վերջո հողվածը այնպիսի մակարդակի է հասնում՝ այն լավ է գրված, աղբյուրներից է վերցված և համապարփակ է, այնպես որ միայն էքսպերտները կարող են բարձրացնել նրա արժեքը: Այսպիսիք կարող են առաջարկվել որպես լավ հողվածներ: Միայն քիչ թվով հողվածներ համայնքի կողմից կարող են ճանաչվել որպես բարձրակարգ: Նրանք կազմում են հաջողված հողվածների ցանկը: Հաջողված հողվածները ցուցադրվում են Վիքիպեդիայի գլխավոր էջում: Բավականաչափ ջանք և ժամանակ է պահանջվում բարձրակարգ հողված գրելու համար: Հողված ստեղծելիս համագործակցությունը խրախուսվում է և բարձրացնում է թո կարգավիճակը Վիքիպեդիայի համայնքում: Մնացած բոլոր հողվածների նման, հաջողվածները նույնպես շարունակում են մնալ խմբագրման ենթակա:

Ես երազում եմ միլիոնավոր կարդացողներ ունեցող վեբ կայքի գլխավոր էջի վրա հայտնված հողվածին մասնակցություն ունենալու մասին:

Փորձի՛ր.

Ովքե՞ր են վերահսկում հողվածների որակը:

- Վիքիպեդիայի մասնակիցներն իրենք
- Մասնագետները
- Վիքիմեդիա հիմնադրամը

Ի՞նչն է հողվածը որակյալ դարձնում

Վիճիպեդիայի հողվածի որակը արդյունք է լավ կազմված կառուցվածքի, հանրագիտարանային բովանդակության և ակտիվ համայնքի:

Կառուցվածք. Հողվածի հստակ կառուցվածքը՝ օգնում է ընթերցողներին՝ հեշտ գտնել տեղեկությունը և օժանդակում է խմբագիրներին՝ թեման բոլոր տեսանկյուններից լավ դասավորված պահել: Կառուցվածքը յուրացնելու ճանապարհներից մեկը հաջողված հողվածները, Վիճիպեդիայի լավագույն հողվածներն ուսումնասիրելն է: Դու կարող ես գտնել Վիճիպեդիայի հաջողված հողվածները Վիճիպեդիայի գլխավոր էջում: Այսօրվա հաջողված հողվածների ներբևում սեղմիր՝ ավելի հաջողված հողվածներ: Այնուհետ, բովանդակությունների վրայով անցնելով, ընտրիր քեզ հետաքրքրող թեման:

Ամենաորակյալ հողվածներն ունեն հետևյալ կառուցվածքը:

Ներածական հատվածը ընդհանրացնում է հողվածում տեղ գտած գլխավոր խնդիրները: Նշենք, որ առաջնորդող հատվածը վերնագիր չունի:

Բուն տեքստը հետևում է առաջնորդող հատվածին, որը պարունակում է հատուկ վերնագրեր և ենթավերնագրեր: Աշխարհագրական տեղանքը, օրինակ, կարող է ունենալ հետևյալ վերնագրերը՝ պատմություն, աշխարհագրություն, կլիմա, տնտեսություն, հասարակական կառավարում, դեմոգրաֆիա և մշակույթ:

Լրացումներն ու ծանոթագրությունները հետևում են հողվածի տեքստին: Դրանք կարող են ներառել բիբլիոգրաֆիկ հղումներ, կապ դեպի Վիճիպեդիայի այլ հողվածներ, ինչպես նաև համապատասխան հրապարակումներ, վեբ կայքեր:

Փորձի՛ր:

1 Հողվածի տեքստը վերնագրեր չունի: Ընտրիր ճիշտ պատասխանը:

- Ճիշտ է
- Սխալ է

2 Որակյալ հողվածը ի՞նչ կողմեր պետք է ունենա: Ընտրի՛ր ճիշտ պատասխանը:

- Հավաստի աղբյուրներ
- Չեզոք տեսակետ
- Ինչպե՞ս անել ուղեցույց
- Ամփոփագիր, բուն տեքստ, հղումներ

➤ **Բովանդակություն**՝ շատ Վիքիպեդիացիներ հոդվածի որակը գնահատելիս բովանդակությունը համարում են ամենակարևոր գործոնը: Կայուն որակ ապահովելու համար Վիքիպեդիայի համայնքը ստեղծել է հետևյալ չորս ուղղորդող սկզբունքները՝

- **Աղբյուրների հապահովում**՝ մասնակիցները ընտրախուսվում են լրացուցիչ ինֆորմացիայի աղբյուրներ ներկայացնելու համար: Յուրաքանչյուր փաստ պետք է ստուգելի լինի հավաստի աղբյուրի կողմից:
- **Զեզոք տեսակետ**՝ հոդվածները պետք է գրված լինեն ազնիվ, անկողմնակալ և ներկայացնեն արդեն հրատարակված արժանահիշատակ տեսակետներ:
- **Գովազդից զուրկ հոդվածներ**՝ գովազդային նյութերը, ինքնագովազդային տվյալները, ուղեցույցները, վաճառքի կատալոգները Վիքիպեդիայում տեղ չունեն:
- **Հատուկ հետազոտությունների բացակայություն**՝ Վիքիպեդիայում թո՛ղ սոր գաղափարները առարկայի մասին նպատակահարմար չէ ընդգրկել (Վիքիպեդիայում դա կոչվում է հատուկ տեսակետ):

➤ **Համայնք**՝ Վիքիպեդիայում կատարված բոլոր ներդրումները ազատ են հանրության համար: Դա նշանակում է՝ որևէ խմբագիր որևէ հոդված չի կարող յուրացնել: Բոլոր ներդրումները կարող են և եռանդուն խմբագրվել բազմաթիվ մասնակիցների կողմից:

Այլ կերպ ասած, յուրաքանչյուրը կարող է միանալ որոշումներ ընդունելու գործընթացին: Համայնքը նույնպես օգտագործում է քննարկումները՝ համաձայնեցնելու համար հոդվածի բովանդակային կառուցվածքը: Այն դեպքերում, երբ կոնսենսուսի դժվար է հասնել, փևտրիոր տարբերակներ **Օգնություն > Վիքիպեդիա հանրությունում**: Որոշ խըմբագիրներ, ովքեր Վիքիպեդիայում տարիների փորձ ունեն, կարող են օգտակար լինել կոնֆլիկտները հարթելու համար:

Այս թեմայով հոդված չեմ գտնում, ես պետք է մեկ ուրիշի՞ն սպասեմ հոդված սկսելու համար:

Նոր հոդված ստեղծելը

Շատ թեմաներ կան, որոնց վերաբերյալ հոդվածներ չկան Վիքիպեդիայում:

Եթե դու կարծում ես, որ թեման բացակայում է Վիքիպեդիայում, փնտրիր թեմայի անվան տարբերակներ: Օրինակ՝ փորձիր փնտրել տարբեր ուղղագրությամբ: Ինչպես նաև ստուգիր, արդյո՞ք թեման չի հիշատակվում նրան առնչվող հոդվածներում: Օրինակ, կղզին կարող է հիշատակվել նրա վրա գտնվող երկրների մասին հոդվածներում:

Փնտրիր հոդվածի վերնագիրը: Եթե հոդվածը գոյություն չունի, դու հոդվածի անունը կտեսնես կարմիր հիպերլինքով: Սեղմիր հիպերլինքի վրա՝ նոր հոդված խմբագրելու համար:

Քո նոր հոդվածը լավ սկիզբ կունենա, եթե դու չմոռանաս ապահովել հետևյալ երեք տարրերը

1. Թեմայի ամփոփագիր
2. Թեմայի կարևորության պատճառը
3. Վստահելի աղբյուրներ

Իմ առաջին հոդվածը Վիքիպեդիայում այժմ առցանց է: Չեսաբրբիր է տեսնել՝ ինչպե՞ս է համայնքն այն զարգացնելու:

Հողվածը խմբագրել սկսելիս, դու գուցե «փորձադաշտի» կարիք զգաս: Ստեղծիր քո սեփական «փորձադաշտը» կամ սևագրության էջը, որտեղ կարող ես խմբագրել հողվածը մինչև այն կունենա վերոնշյալ երեք տարրերը:

Քո սևագրության էջը ստեղծելու համար գնա Մասնակցի էջ > Սեղմի՛ր խմբագրում > Գրի՛ր [[Մասնակից: > Քո մասնակցի անունը>/Սևագրություն]] > Հիշել էջը > Սեղմի՛ր հենց նոր ստեղծած լինքի վրա: Այժմ դու քո ավագարկղում ես:

Օգտագործիր ավագարկղը քո հողվածը գրելու համար: Խմբագրումը ավարտելուց հետո չմոռանաս սեղմել հիշել էջը պատուհանի վրա: Երբ արդեն պատրաստ ես, գտիր մի այլ խմբագիր, ով թեմայով կարող է հետաքրքրված լինել: Խմբագիր գտնելու տարբերակ է նման թեմայով հողվածի Դիտել պատմությունը աղյուսակում նայելը: Այդ խմբագրի քննարկման էջում հաղորդագրություն թող՝ քո հողվածը դիտանցելու խնդրանքով: Երբ պատրաստ կլինես, ավագարկղից քո հողվածի բովանդակությունը պատճենի՛ր՝ գնա քո ընտրած թեմայի անվան վրա, սեղմիր խմբագրում, տեղադրիր բովանդակությունը և հիշիր էջը: Հիմա, երբ դու ստեղծել ես նոր հողված, այստեղ կանգ մի առ: Հղիր քո հողվածը այլ հողվածների, որտեղ քո թեման հիշատակվում է:

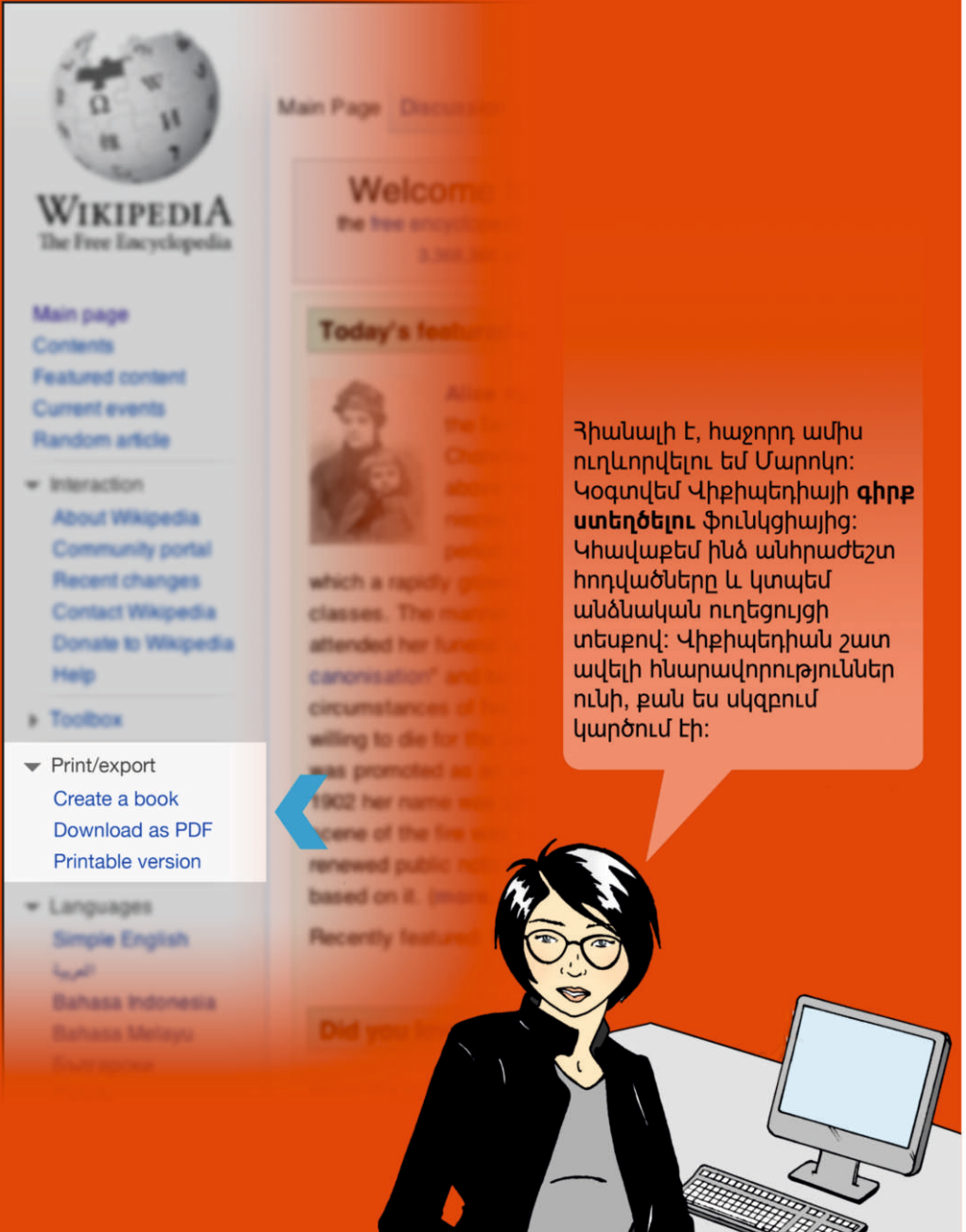
Փորձի՛ր.

Ի՞նչ կողմեր պետք է ունենա որակյալ հողվածը:

- Հավաստի աղբյուրներ
- Չեզոք տեսակետ
- Ամփոփում, բուն նյութ և հղումներ

Մի վիքի-խմբագրող

Հիանալի է, հաջորդ ամիս ուղևորվելու եմ Մարոկո: Կօզտվեմ Վիքիպեդիայի գիրք ստեղծելու ֆունկցիայից: Կհավաքեմ ինձ անհրաժեշտ հոդվածները և կտպեմ անձնական ուղեցույցի տեսքով: Վիքիպեդիան շատ ավելի հնարավորություններ ունի, քան ես սկզբում կարծում էի:

Այժմ երբ ընթերցել ես «Բարի գալուստ Վիքիպեդիան», կարող ես

- » Հասկանալ՝ ինչպե՞ս է գործում Վիքիպեդիան
- » Ստեղծել մասնակցային հաշիվ
- » Հասկանալ Վիքիպեդիայի մասնակցային ինտերֆեյսը
- » Թվարկել Վիքիպեդիան համալրելու տարբեր եղանակներ
- » Շփվել այլ մասնակիցների հետ քո մասնակցի քննարկման էջում
- » Բացատրել՝ ինչպե՞ս է հողվածն ստեղծվում և զարգանում
- » Նկարագրել հողվածի որակի չափանիշները

Լավ, ժամանակն իրոք թռչում է: Այսօր սեղմեցի էջի վերևում՝ Իմ ներդրումը լինքի վրա ու պարզվեց, որ արդեն 100 խմբագրում եմ կատարել: Այս ընթացքում ես այնքան հետաքրքիր բաներ իմացա, ծանոթացա այլ վիքիպեդիացիների հետ, որոնց հետ միասին արդեն մի քանի նոր հողվածներ ստեղծեցի:

Այս կրթական նյութերը բերված են Վիքիմեդիա գրապահարան նախագծից: Բարի գալուստ Վիքիպեդիա էլեկտրոնային տարբերակը և այլ գրապահարանային նյութեր բեռնելու համար, այցելիր՝ <http://bookshelf.wikimedia.org>:

Այնտեղ են գտնվում նաև սկզբնական ֆայլերը, որոնք քեզ թույլ են տալիս թարգմանել, հարմարեցնել և բազմացնել գրապահարանի նյութերը:

Փորձիր (պատասխաններ)

Ինչպե՞ս է Վիքիպեդիան աշխատում:

Ո՞վ կարող է խմբագրել Վիքիպեդիան:

- Յուրաքանչյուրը՝ ում հնտերնետը հասանելի է:

Վիքիպեդիայի մասնակիցների ինտերֆեյս:

Անիի ընկեր Արան Նոր է սկսել խմբագրել և գտնում է, որ ինքը Վիքիպեդիայի քաղաքականության և ուղեցույցի, համայնքի չափանիշների, և առհասարակ ընդհանուր օգնության կարիք ունի: Որտե՞ղ նա օգնություն կգտնի:

- Օգնություն

Ինչպե՞ս կարող եմ մասնակցել:

Անին սիրում է նկարել այն վայրերը, ուր նա այցելում է: Անին կարող է օգնել Վիքիպեդիային որպես՝

- պատկերագրող

Յոգվածի կյանքը:

Ովքե՞ր են վերահսկում հոդվածների որակը

- Վիքիպեդիայի մասնակիցներն իրենք

Ի՞նչն է հոդվածը դարձնում որակյալ:

1. Յոգվածի բուն տեքստը վերնագրեր չունի:

- Սխալ է

Որակյալ հոդվածը ի՞նչ կողմեր պետք է ունենա:

- Հավաստի աղբյուրներ
- Չեզոք տեսակետ
- Ամփոփագիր, բուն նյութը և հղումներ

Ստեղծել նոր հոդված

Ի՞նչ երեք տարրեր պետք է պարունակի քո նոր հոդվածը:

- Ամփոփագիր, կարևորություն և աղբյուրներ

Արդյո՞ք դու այն 12 միլիոն մարդկանցից ես, ովքեր ամեն օր օգտագործում են Վիքիպեդիան:

Ամեն օր մարդիկ աշխարհով մեկ օգտվում են Վիքիպեդիայից՝ օգնելու համար դպրոցական ծրագրերին, բիզնես պլաններին, անձնական հետազոտություններին, ճամփորդությունն պլանավորելու համար: Նրանք այն օգտագործում են նոր գաղափարներ ծնելու և հիմնադրույթներ հայտնագործելու համար: Նրանք օգտվում են հեռավոր երկրներ, հնագույն մշակույթներ, կերպարվեստ, հասարակական գործիչներին և վերջին իրադարձությունները ուսումնասիրելու համար:

Բարի գալուստ Վիքիպեդիան տեղեկատվական ուղեցույց է յուրաքանչյուրի համար, ով ուզում է հաջորդ քայլն անել՝ օգնել հավաքել և տարածել մարդկության ողջ գիտելիքները:

Չետևիր Անիի օրինակին, ինչպես է նա Վիքիպեդիայում իր առաջին խմբագրումներն անում: Ընթացքում դու կսովորես Վիքիպեդիայի հասկացությունները, սկզբունքները, տեղեկատվությունը և գործիքները, որպեսզի կարողանաս Վիքիպեդիայում քո մասնակցությունն ունենալ:

Wikimedia Foundation
149 New Montgomery Street, 3rd Floor
San Francisco, CA 94105 USA

The Wikimedia Foundation is a non-profit charitable organization that runs Wikipedia and other freely licensed websites.

